

CO2-PRESTATIELADDER

ENERGIE MANAGEMENT ACTIEPLAN 2022-2025

SCHADENBERG GROEP B.V.

Documentnaam:	Energie Management Actieplan 2022-2025	Goedkeuring directie:
Auteurs:	T. Harte (IVARBO Bedrijfs certificering & Advisering)	<i>Getekend fysiek exemplaar aanwezig op kantoor</i>
Versiedatum:	19 juli 2022	
Status:	definitief	
		J. van Excel

Inhoud

Beleidsverklaring	3
1. Inleiding	4
2. Beschrijving van de organisatie	5
2.1. Organisatiegrootte	5
2.2. Gunningvoordeel projecten	5
3. Emissie-inventaris (voetafdruk).....	5
4. Reductiedoelstellingen	6
4.1. Vergelijking met sectorgenoten	6
5. Maatregelen.....	7
5.1. Genomen maatregelen.....	7
5.2. Scope 1	7
5.3. Scope 2	8
5.4. Projecten met gunningvoordeel	9
5.5. Stuurcyclus.....	9
6. Participatie sector- en keteninitiatieven.....	10
6.1. Inventarisatie initiatieven	10
6.2. Actieve deelname	11
6.3. Lopende initiatieven.....	11
7. Communicatie	12
7.1. Doelstelling	12
7.2. Aanpak.....	12
7.3. Doelgroepen	13
7.4. Communicatiemiddelen	14
7.5. Budget	14
7.6. Planning.....	14
Bijlage Maatregelenlijst SKAO	16

Beleidsverklaring

De Schadenberg Groep heeft veiligheid op 1. Werk mag op korte en lange termijn niet tot gezondheidsschade leiden. Er is een goed stelsel voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden, waarbij werkenden tot hun pensioen vitaal werkzaam en productief zijn.

Veiligheid, gezondheid en milieu wordt bij de Schadenberg Groep door iedereen benaderd met een positieve en proactieve houding. Er wordt de tijd genomen voor veiligheid en bewust omgegaan met de risico's en het nemen van maatregelen.

Kwaliteit staat hoog in het vaandel. De dienstverlening wordt continu afgestemd op de wensen en eisen van de belanghebbenden en verbeterd. De levering van onze producten en diensten gaat op een dusdanig wijze dat daarbij de belasting voor het milieu en de mens zoveel mogelijk wordt beperkt of voorkomen. Specifieke aandacht is er voor het reduceren van de CO₂-uitstoot van onze activiteiten.

Voor de huidige en toekomstige generaties is het van belang om de uitstoot van CO₂ (en andere broeikasgassen) te verminderen. Daarmee willen wij een bijdrage leveren aan het tegengaan van klimaatverandering en de aarde leefbaar houden. Deze bijdrage wordt onder andere geleverd door:

- Werkzaamheden zodanig uit te voeren dat het grondstoffen- en energieverbruik geminimaliseerd wordt en er geen ongecontroleerde emissie van milieugevaarlijke stoffen plaatsvindt;
- Klimaatbewust produceren door het terugdringen van het energieverbruik, dan wel gebruik maken van alternatieve energiebronnen/groene stroom.

Jaarlijks formuleren wij energie(reductie)doelstellingen voor de uitvoering van ons beleid. Deze doelstellingen, in meetbare cijfers, zijn terug te vinden in het rapport van de jaarlijkse beoordeling van het managementsysteem door de directie.

Het hierboven omschreven beleid wordt minimaal driejaarlijks, of indien noodzakelijk, herzien of herbevestigd.

Hem, 19 juli 2022

J. van Excel
Directeur Schadenberg Groep

1. Inleiding

Schadenberg Groep B.V. neemt verantwoordelijkheid voor het verminderen van energieverbruik en de CO₂-emissie van eigen en, waar mogelijk, ingekochte activiteiten. Om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid wordt onder andere de CO₂-Prestatieladder niveau 3 sinds 2016 als instrument ingezet. Het huidige certificaat is geldig tot 6 september 2022. In de loop der jaren is het aantal ondernemingen dat binnen de organisational boundary valt toegenomen, vanaf 2022 wordt ook Plaisier aan het certificaat toegevoegd.

Om het CO₂-bewust certificaat te behalen en te behouden zijn inspanningen noodzakelijk op de volgende vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een CO₂-voetafdruk en de energiestromen in kaart brengen. De voetafdruk voldoet aan de ISO 14064-1 norm.

B. Reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen. Hoeveel CO₂-uitstoot wil de organisatie gereduceerd hebben en binnen welke termijn.

C. Transparantie

Hoe de organisatie in- en extern communiceert over de CO₂-voetafdruk en ambities.

D. Participatie

Deelname aan initiatieven in sector of keten om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

Dit Energie Management Actieplan beschrijft de doelstellingen en maatregelen voor CO₂-reductie. Onder andere wordt er een beschrijving van de organisatie gegeven en worden de reeds berekende emissies weergegeven. Ook zullen de maatregelen, doelstellingen en voortgang behandeld worden. Aansluitend zijn de initiatieven uitgewerkt waaraan wordt deelgenomen. Tenslotte is in hoofdstuk 7 een communicatieplan opgenomen.

2. Beschrijving van de organisatie

Schadenberg Groep houdt zich bezig met het realiseren en onderhouden van projecten op het gebied van grond-, weg- en waterbouw, ondergrondse infrastructuur alsmede sloopwerk en (water) bodemsanering, het aanleggen, onderhouden van (dak) tuinen en groenvoorziening, het ontwikkelen en realiseren van bouwprojecten, het ontwerpen, maken, renoveren en onderhouden van daken.

2.1. Organisatiegrootte

De CO₂-uitstoot van Schadenberg Groep in het jaar 2021 bedraagt 1.218,20 ton CO₂. Hiervan komt 1.119,69 ton voort uit diesel- en benzine- en propaanverbruik op projectlocaties. De overige 98,54 ton is door verwarming van het kantoor en werkplaatsen.

Schadenberg Groep valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie kleine organisatie.

	Diensten	Werken/leveringen
Kleine organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ - uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt meer dan (>) 10.000 ton per jaar.

2.2. Gunningvoordeel projecten

Bij een aanbesteding van een project kan een fictief gunningvoordeel (bijvoorbeeld 4%) worden toegepast vanwege de CO₂-Prestatieladder. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt of het gunningvoordeel al dan niet doorslaggevend is geweest bij het behalen van de aanbesteding, of op welke wijze de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding.

- Schadenberg Groep heeft geen lopende project met gunningvoordeel in 2021.
- Indien Schadenberg Groep participeert in een aanbesteding waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol speelt, wordt hiervoor een projectdossier opgesteld.

3. Emissie-inventaris (voetafdruk)

Om tot CO₂-reductie te komen is allereerst de CO₂ uitstoot van Schadenberg Groep in kaart gebracht. Deze berekening is inzichtelijk in de "CO₂-emissie_inventaris_Schadenberg_Groep_2021". De uitstoot is opgedeeld in scope 1 (CO₂ die direct wordt uitgestoten, zoals bijvoorbeeld propaangas en diesel) en scope 2 (CO₂ die indirect wordt uitgestoten, zoals bijvoorbeeld elektriciteit). Als basisjaar is het jaar 2021 genomen.

In dit hoofdstuk is een korte samenvatting van de emissie-inventaris weergegeven.

Veruit het grootste deel van de CO₂ uitstoot wordt veroorzaakt door het verbruik van diesel op projectlocaties, gevolgd door benzineverbruik, propaangasverbruik en aardgasverbruik voor de bedrijfslocaties. Er is geen sprake van uitstoot door Business Travel.

De totale CO₂ uitstoot van Schadenberg Groep bedroeg in 2021: 1.218,22 ton CO₂.

Omschrijving	CO ₂ -emissie [ton]	Percentage [%]
Scope 1	1.218,22	100
Scope 2 + business travel	0	0
Totaal scope 1 & 2	1.218,22	100

* <https://www.co2emissiefactoren.nl>

4. Reductiedoelstellingen

Schadenberg Groep heeft als doel gesteld om in de komende jaren, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie per scope te realiseren.

Scope 1 doelstelling
In 2025 ten opzichte van 2021 10% minder CO ₂ uitstoten

Scope 2 + business travel doelstelling
In 2025 ten opzichte van 2021 geen CO ₂ uitstoten

Er is vooralsnog voor gekozen de doelstellingen niet te koppelen aan de omzet. Gelet op de bedrijfsactiviteiten van Schadenberg Groep houden de huidige emissies in mindere mate verband met de omzet.

4.1. Vergelijking met sectorgenoten

De CO₂-Prestatieladder eist een vergelijking met sectorgenoten en reductiedoelstellingen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Daarom is voor het opstellen van de doelstelling onderzocht welke maatregelen en doelstellingen sectorgenoten ambiëren. Schadenberg Groep schat zichzelf in als middenmoot op het gebied van CO₂-reductie vergeleken met sectorgenoten.

Uit vergelijkend onderzoek blijkt dat de reductiedoelstelling van Schadenberg Groep gelijk zijn aan die van sectorgenoten. Sectorgenoten die in het bezit zijn van het CO₂-bewust certificaat hebben de volgende doelstellingen:

- Friso Bouwgroep, niveau 3 | doelstellingen (2020: 1.814 ton):
  - Scope 1: 15% minder CO₂ uitstoten in 2025 ten opzichte van 2014
  - Scope 2: 100% minder CO₂ uitstoten in 2025 ten opzichte van 2014
- Hegeman Bouw partners, niveau 3 | doelstellingen (2021: 380 ton):
  - Scope 1: 8% minder CO₂ uitstoten in 2024 ten opzichte van 2020
  - Scope 2: 8% minder CO₂ uitstoten in 2024 ten opzichte van 2020

5. Maatregelen

Om de reductiedoelstelling te behalen is in dit hoofdstuk een plan van aanpak uitgewerkt met daarin de te nemen maatregelen door Schadenberg Groep. Deze zijn onderverdeeld naar scope 1 & 2 maatregelen.

5.1. Genomen maatregelen

Sinds het CO₂-bewust certificaat is behaald, zijn maatregelen genomen om de uitstoot van CO₂ te reduceren. Van deze maatregelen zijn een aantal structureel en repeterend. Deze maatregelen zijn opgenomen in hoofdstuk 5.2 en 5.3. Hierna volgt een opsomming van maatregelen die

- Aanbrengen LED verlichting op een aantal locaties (kantoorruimten en bedrijfshallen)
- Haalbaarheidsonderzoek (2017) naar het plaatsen van zonnepanelen. Geconstateerd is dat dit vooralsnog economisch niet haalbaar blijkt te zijn. Ook zijn dakconstructies onvoldoende geschikt gebleken.
- Aanschaf van een aantal voertuigen met A/B label en elektrische leasewagen + elektrische kraan
- Beschikbaar maken van laadpaal bij eigen parkeerplaatsen

5.2. Scope 1

Maatregel	Verantwoordelijke	Streefdatum
Controle juiste bandenspanning Maandelijks controleren van de bandenspanning van het wagenpark.	Energiemanager	Iedere maand
Reductie: <1%		
Stimuleren Het Nieuwe Draaien Toolbox het Nieuwe Draaien ter beschikking stellen aan alle bestuurders en onder de aandacht brengen.	Energiemanager	Jaarlijks
Reductie: 1%		
Stimuleren Het Nieuwe Rijden Toolbox het Nieuwe Rijden ter beschikking stellen aan alle bestuurders en onder de aandacht brengen.	Energiemanager	Jaarlijks
Reductie: 1%		
Verduurzamen wagen- en machinepark Bij de aanschaf en lease van nieuwe machines en bedrijfsauto's wordt gekeken naar de gemiddelde CO ₂ -uitstoot en gestreefd naar zero CO ₂ -emissie. Voor bedrijfsauto's is de uitstoot lager dan 160 gr/km en busjes lager dan 200 gr/km. Daarnaast wordt een start-stop systeem toegepast.	Energiemanager	1 juni 2024
Reductie: 10%		
Inzichtelijk maken verbruik Monitoring van brandstofverbruik 25% tot 75% van het aantal mobiele werktuigen.	Energiemanager	1 januari 2024
Reductie: <1%		

Alternatieve brandstoffen Onderzoek naar gebruik van hernieuwbare brandstof (10-20%) voor werktuigen en transport. Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. Reductie: 5%	Energiemanager	1 juni 2024
Aanschaf machines, materieel en materiaal Bij aanschaf van nieuwe banden, machines, gereedschap en (ICT)middelen wordt rekening gehouden met CO ₂ -uitstoot aan de hand van b.v. het energielabel of een volledig elektrisch apparaat. Reductie: 2%	Energiemanager	1 juni 2025

5.3. Scope 2

Maatregel	Verantwoordelijke	Streefdatum
Doorvoeren erkende maatregelen voor bedrijfshallen en kantoren Onder andere toepassen van ledlampen in de kantoorruimten en bedrijfshallen (in bezit van Schadenberg Groep) en toepassen van infraroodverwarming (circa 5%) in bedrijfshallen. Reductie: 3%	Energiemanager	1 januari 2024
Groene stroom 100% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's. Reductie: 100%	Energiemanager	Jaarlijks
Opwekking hernieuwbare elektriciteit (eigendom) Er wordt opnieuw onderzocht of het technisch en economisch haalbaar is om het elektriciteitsgebruik van de bedrijfspanden in eigen bezit voor tenminste 50% gedekt te hebben met eigen opwekking (zonnepanelen) van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering). Reductie: 15%	Energiemanager	1 januari 2024
Afspraken energieprestatie bij huur Bij het afsluiten of wijzigen van huurcontracten voor kantoorruimte is verbetering van de energieprestatie van het gebouw onderdeel van de onderhandelingen. Reductie: 10%	Energiemanager	1 januari 2024

5.4. Projecten met gunningvoordeel

Schadenberg Groep heeft momenteel geen projecten met gunningsvoordeel. Indien van toepassing worden maatregelen ten bate van een project genomen.

5.5. Stuurcyclus

Binnen de stuurcyclus van het energiemanagementsysteem wordt de kwaliteitscirkel van Deming gevolgd om continue verbetering te borgen. Hiermee voldoet Schadenberg Groep aan eis 2.C.2. van de CO₂-Prestatieladder. In de fases van de cyclus zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

Plan	Beleidsdoelstellingen vastleggen, keuze maken voor CO ₂ -reductiemaatregelen en deelname aan initiatieven
Do	Uitvoeren van de plannen die gemaakt zijn in de vorige fase
Check	Controleren of de plannen op de juiste manier zijn uitgevoerd. Emissie inventaris opstellen en periodieke rapporteren
Act	Documenten actualiseren en bijstellen waar nodig

De energiemanager is er verantwoordelijk voor dat de stuurcyclus periodiek doorlopen wordt, en dat alle documenten up-to-date worden gehouden. De documenten worden digitaal en op papier opgeslagen. Een activiteitenbeschrijving van de verschillende fases in de stuurcyclus staat in het onderstaande overzicht.

Activiteit	Document	Inhoud	Actualiseren
Check			
Organisatorische grenzen controleren	Periodieke rapportage	Ondernemingen en gerelateerde ondernemingen o.b.v. uittreksels KvK.	Jaarlijks
Emissie inventaris	Jaarbeoordeling	Energiestromen, CO ₂ voetafdruk	Jaarlijks
Tussentijdse controle/voortgang van de maatregelen en doelstellingen en de overige zaken	Periodieke rapportage	Beschrijving trends, voortgang en analyse.	Halfjaarlijks
Act			
Emissie inventaris actualiseren	Jaarbeoordeling	Inventarisatie energieverbruikers, mogelijke reductiemaatregelen, initiatieven	Jaarlijks
Communicatieplan actualiseren	Hoofdstuk 7 Energie Management Actieplan	Acties op het gebied van communicatie.	Jaarlijks

Plan			
Interne audit uitvoeren	Verslag interne audit	Controle voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder. Evalueren effectiviteit van systeem, behalen van doelstellingen en maatregelen.	Jaarlijks
Directiebeoordeling uitvoeren	Verslag directiebeoordeling	Directiebeoordeling met als input: de periodieke rapportage, de interne audit en de energiebeoordeling, en als output: eventueel bijstellen van het Energie Management Actieplan	Jaarlijks
Energie Management Actieplan/ jaarplan bijstellen	Energie Management Actieplan/ jaarplan	Maatregelen incl. verantwoordelijken en deelname aan initiatieven	Jaarlijks
Do			
Uitvoeren acties, maatregelen en communicatie, deelname aan initiatieven	Jaarbeoordeling	-	Doorlopend

6. Participatie sector- en keteninitiatieven

De deelname aan een sector- of keteninitiatief wordt gestimuleerd vanuit de CO₂-Prestatieladder. De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen.

6.1. Inventarisatie initiatieven

De Schadenberg Groep heeft zich op de hoogte gesteld van de initiatieven die binnen de branche spelen. De website van SKAO is geraadpleegd om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zijn. Een selectie van de initiatieven is besproken met de energiemanager en de directie van Schadenberg Groep. De deelname wordt jaarlijks geëvalueerd om na te gaan of het initiatief nog actueel is en/of er eventueel andere interessante initiatieven zijn.

Sector- en/of keteninitiatieven omtrent CO ₂ -reductie	Relevantie/ kennis
Platform Milieubarometer West-Friesland Het platform is in 2015 opgericht door ECWF (Energie-Coöperatie West-Friesland) in samenwerking met Stichting Stimular. Het is gericht op West-Friese bedrijven. Binnen het platform wisselen bedrijven kennis en ervaringen uit over duurzaam ondernemen en met name CO ₂ -bewust handelen. Er vinden jaarlijks meerdere bijeenkomsten plaats.	Er is veel kennis aanwezig bij de aangesloten organisaties en Stimular. Deelname is relevant vanwege de betrokkenheid van bedrijven uit de eigen regio en de onderwerpen die besproken worden. Het is een "op maat" initiatief en de invloed is groot.
CO₂-reductieprogramma 'Bewust omgaan met energie' De doelgroep van programma bestaat uit aannemers (Mourik, Kwakernaak, Baars) en toeleveranciers uit de bouw en GWW sector uit de regio Zuid-Holland. Initiatiefnemer is Mourik Infra B.V. in samenwerking met Stimular. Het is gericht op het brandstofverbruik van vervoersmiddelen en mobiele werktuigen.	Er is veel kennis aanwezig bij de aangesloten organisaties en Stimular. Deelname is relevant omdat brandstofverbruik veel uitstoot veroorzaakt bij Schadenberg. De regio is minder relevant, echter opereert

	Schadenberg landelijk met meerdere vestigingen. De invloed is relatief groot, max. 15 deelnemers aan initiatief.
De Groene Koers (DGK) De Groene Koers (DGK) is een initiatief van Bouwend Nederland, BMWT, CUMELA en Vereniging Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG). Het doel is samenwerken aan een uitstootvrije sector in 2030 door emissiereductie van mobiele werktuigen en materieel in de bouw, infra en groensector. Meer informatie: https://www.degroenekoers.nl/	Het kennisniveau van DGK en de aangesloten partijen is hoog. De relevantie voor Schadenberg Groep wordt als hoog gezien. Er is ruimte voor invloed en het is relevant voor de sector en orderportefeuille.

6.2. Actieve deelname

Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname. Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

Een afgerond initiatief is Puur Slim West-Friesland. Deelnemers waren de gemeenten Drechterland, Stede Broec en Enkhuizen, Schadenberg Groep, Bouwend Nederland, Uneto VNI, Rabobank en Woningbouwvereniging Woonschakel. Hoofddoel van het pilotproject was 75 huiseigenaren minimaal twee of meer energiebesparende maatregelen aan hun woning te (laten) uitvoeren.

6.3. Lopende initiatieven

Schadenberg Groep neemt deel aan het volgende initiatief:

Platform Milieubarometer West-Friesland. Het platform is in 2015 opgericht door ECWF (Energie-Coöperatie West-Friesland) in samenwerking met Stichting Stimular. Het is gericht op West-Friese bedrijven. Binnen het platform wisselen bedrijven kennis en ervaringen uit over duurzaam ondernemen en met name CO₂-bewust handelen. Er vinden jaarlijks meerdere bijeenkomsten plaats.

6.4. Budget

Voor deelname is een door de Schadenberg Groep een budget van €3.750 beschikbaar gesteld. De meeste kosten bedragen de uren die door twee personen worden geïnvesteerd in deelname aan het initiatief. Jaarlijks wordt totaal circa 30 uur geïnvesteerd. Er wordt gerekend met een uurtarief van €125.

7. Communicatie

In dit hoofdstuk is beschreven op welke wijze Schadenberg Groep de ambities en maatregelen op het gebied van CO₂-reductie zowel intern als extern kenbaar maakt.

Uitgangspunt van de communicatie is de CO₂-voetafdruk van Schadenberg Groep. De communicatie is structureel van aard.

7.1. Doelstelling

De CO₂-communicatie moet bijdragen tot bewustwording (kennis), veranderingsbereidheid (houding) en vermindering (gedrag). Daarnaast moet de communicatie zorgen voor inzicht voor alle stakeholders. Voor de interne organisatie moet het duidelijk zijn dat:

- Er doelstellingen zijn geformuleerd;
- Er sprake is van belangrijke en noodzakelijke ambities en reductiemaatregelen; én
- Alle aangekondigde reductiemaatregelen niet vrijblijvend zijn, maar dat er altijd een inspanningsverplichting geldt voor de medewerkers die dit betreft.

Schadenberg Groep heeft zichzelf ten doel gesteld periodiek (tweemaal per jaar) intern en extern communiceren over:

- Het actuele energiegebruik (CO₂-voetafdruk) en de trends;
- Het beleid en de reductiedoelstellingen;
- De genomen maatregelen;
- De behaalde besparingen in CO₂-uitstoot;
- Eventuele projecten met verkregen met CO₂-gunningsvoordeel;

De energiemanager heeft als taak om de periodieke input uit de voetafdruk en maatregelen te vertalen in toegankelijke teksten en die vervolgens zowel intern als extern te publiceren en communiceren.

7.2. Aanpak

De communicatie over de CO₂-Prestatieladder via de eigen website dient te voldoen aan de volgende eisen:

- CO₂-voetafdruk: 3.A.1;
- Periodieke rapportage: 3.A.1;
- Energiemanagement actieplan: 3.B.2;
- Communicatieplan: 3.C.2;
- Communicatie uitingen: 3.C.1;
- Deelname initiatief: 3.D.1.

Voor niveau 3 dienen bovenstaande documenten verplicht te worden gepubliceerd. Indien het CO₂-Prestatieladder certificaat wordt behaald zal deze worden gepubliceerd op de website van Schadenberg Groep.

7.3. Doelgroepen

In onderstaand figuur is weergegeven wat de belangrijkste doelgroepen (stakeholders) voor communicatie zijn, en wat hun belang en invloed is.

INVLOED	Hoog	Veel invloed, weinig belang <ul style="list-style-type: none"> • SKAO • Verhuurders pand	Veel invloed, veel belang <ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers Schadenberg Groep • Opdrachtgevers • CO₂-initiatiefnemers • Overheden • Onderaannemers/ inleners
	Laag	Weinig invloed, weinig belang <ul style="list-style-type: none"> • Particulieren	Weinig invloed, veel belang <ul style="list-style-type: none"> • Concurrenten • Leveranciers • Certificerende instellingen
		Laag	Hoog
		BELANG	

De categorisering geeft een eerste indicatie voor een passende benadering van de verschillende stakeholders. Stakeholders met **veel invloed, maar weinig belang**, de zogenaamde beïnvloeders. Wanneer er een goede relatie bestaat met de partijen uit deze groep kunnen zij invloed in positieve zin worden aangewend. Deze groep wordt geïnformeerd.

Stakeholders die **weinig invloed en belang** kunnen worden gezien als toeschouwers. Deze worden in de gaten gehouden, maar er hoeft niet veel aandacht aan te worden geschonken.

Stakeholders met zowel **veel invloed als veel belang** bij het project, zijn de belangrijkste categorie. Dit zijn de sleutelfiguren die een project kunnen maken of breken. Zij worden overal van op de hoogte gehouden en waar nodig geraadpleegd.

Stakeholders met **weinig invloed, veel belang** worden gezien als geïnteresseerden. Ze hebben niet veel invloed waardoor deze groep niet geraadpleegd hoeft te worden bij het nemen van beslissingen, maar wel zullen ze tevreden moeten worden gehouden.

Intern

De belangrijkste interne belanghebbenden die uit de stakeholderanalyse naar voren komen, vormen de doelgroep van de interne communicatie:

- Directie
- Uitvoerende medewerkers

Extern

De belangrijkste externe belanghebbenden die uit de stakeholderanalyse naar voren komen, vormen de doelgroep van de externe communicatie:

- Opdrachtgevers, leveranciers, onderaannemers/inleners en concurrenten;
- Verhuurders panden
- Certificerende instellingen, SKAO;
- Derden (overige belanghebbenden/ bezoekers van de website).

7.4. Communicatiemiddelen

Voor de CO₂-communicatie wordt gebruik gemaakt van onderstaande communicatiemiddelen.

Intern	Doelgroep	Frequentie
Werkoverleggen	Medewerkers eigen bedrijf	Elke 3 maanden
Informatiebord	Medewerkers eigen bedrijf	Elke 6 maanden
Toolboxen	Medewerkers eigen bedrijf	Elke 6 maanden

Extern	Doelgroep	Frequentie
Website	Opdrachtgevers <ul style="list-style-type: none"> • Overheid • Leveranciers • SKAO • Certificerende instelling • Concurrenten • Verhuurders panden • Onderaannemers/ inleners • Derden (overige bezoekers website)	Elke 6 maanden
Nieuwsbrief	<ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtgevers • Leveranciers • Onderaannemers/ inleners	Elke 6 maanden

7.5. Budget

Voor het opstellen en uitvoeren van het communicatieplan is het volgende gebudgetteerd:

Activiteit	Budget
Opstellen communicatieplan	8 uur x € 90= € 720
Uitvoeren communicatieplan	8 uur x € 90 = € 720
Aanpassen website	2 uur x € 80 = € 160
Totaal	€ 1.600

7.6. Planning

Om te zorgen dat alle communicatie op tijd en volgens afspraak wordt uitgevoerd is een planning opgesteld. De communicatie vindt structureel plaats volgens de opgesteld planning. Het is de verantwoordelijkheid van de Energiemanager om deze structurele communicatie in de organisatie te verankeren. Daarbij is het belangrijk om regelmatig te controleren of alle communicatie heeft plaatsgevonden en te toetsen of deze goed is overgekomen. Indien nodig kunnen zaken na deze evaluatiemomenten worden aangepast. Evaluatie zal elk jaar plaatsvinden, onder verantwoordelijkheid van de Energiemanager.

	Doelgroep	Boodschap	Middel	Streefdatum
Intern	Medewerkers Schadenberg Groep	Actuele emissie-inventaris. Behaalde besparingen in CO ₂ -uitstoot.	Werkoverleg Informatiebord	Jaarlijks*
Intern	Medewerkers Schadenberg Groep	Tussentijdse voortgang van de maatregelen en doelstellingen en de overige zaken.	Werkoverleg Informatiebord	Halfjaarlijks
Intern	Medewerkers Schadenberg Groep	Check je bandenspanning	Interne nieuwsbrief	Halfjaarlijks
Intern	Medewerkers Schadenberg Groep	Versturen toolbox “het nieuwe rijden” en “het nieuwe draaien”	Interne nieuwsbrief	Jaarlijks
Extern	Opdrachtgevers, overheid, leveranciers, SKAO, CI, concurrenten, Derden	Actuele emissie-inventaris. Behaalde besparingen in CO ₂ -uitstoot.	Website Schadenberg Groep + SKAO	Jaarlijks*
Extern	Opdrachtgevers, overheid, leveranciers, SKAO, CI, concurrenten, Derden	Tussentijdse voortgang van de maatregelen en doelstellingen en de overige zaken.	Website Schadenberg Groep + SKAO	Halfjaarlijks

Eis 3.C.1 de communicatie alle items van eis 3.C.1. omvat, en een correct beeld geeft van de CO₂-Prestaties. Voetnoot 32: Hiervoor is het niet noodzakelijk om halfjaarlijks een emissie-inventaris op te stellen. Wel moet halfjaarlijks aandacht zijn voor de tussentijdse voortgang van de maatregelen en doelstellingen en de overige zaken die bij de eis en de toelichting worden genoemd.

Bijlage Maatregelenlijst SKAO